

Toespraak minister Kamp van Sociale Zaken en Werkgelegenheid tijdens het jaarlijkse ledencongres van Detailhandel Nederland op 24 mei in Rotterdam.

Dames en heren,

De Kuip is een prima locatie voor een congres waarop in crisistijd de blik op de toekomst wordt gericht.

Dit indrukwekkende stadion is gebouwd tijdens de crisis van de jaren dertig en is de thuisbasis van een roemruchte club die weer helemaal klaar voor de toekomst lijkt te zijn.

Ook nu zitten we in een crisis, één die al vier jaar loopt of de tweede in vier jaar tijd, het is maar hoe je het wilt zien. De economie krimpt en de werkloosheid loopt op. Huizen worden minder waard en pensioenen niet geïndexeerd. De consumenten zijn onzeker en voorzichtig, houden de hand op de knip. Daar komt nog bij dat een verschuiving naar internet plaatsvindt. De detailhandel moet dit allemaal verwerken en er op reageren en ondertussen maken velen van u een moeilijke tijd door.

U heeft er echter voor gekozen vandaag niet bij de pakken neer te zitten maar naar 'morgen', naar de toekomst te kijken. Ik ben me zeer bewust van de vragen waarvoor u op de korte termijn staat, maar wil toch met u mee vooruit kijken.

Nederland is een van de weinige triple-A landen van de wereld. Het tekort op de Rijksbegroting is daarvoor een bedreiging, maar binnen een week na de val van het kabinet vorige maand was er een nieuwe politieke meerderheid voor het op orde brengen van de begroting voor het volgende jaar. Zo kunnen we de rente laag houden, van groot belang voor het beheersen van de belastingdruk en de investeringskosten voor ondernemers.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek dient zich volgend jaar een voorzichtig herstel aan. En vorige week maakte het CBS bekend dat de verkoop van levensmiddelen en kleding nu al aantrekt.

Veel ondernemers zijn op dit moment vooral bezig met overleven, maar of u straks gaat meeprofiteren van het herstel hangt mede af van de toekomstgerichte initiatieven en maatregelen die u neemt.

De crisis en de recessie zijn feiten, maar er is meer aan de hand. Ik zei net dat de werkloosheid oploopt, maar op iets langere termijn dreigt juist het tegenovergestelde. Onze beroepsbevolking vergrijsst in hoog tempo. De potentiële beroepsbevolking krimpt de komende dertig jaar met 750.000 mensen, dat is meer dan de totale beroepsbevolking van Rotterdam en Den Haag samen. In dezelfde tijd groeit het aantal ouderen dat verzorgd moet worden met nog eens 2 miljoen. Een vijfde van de krimpende beroepsbevolking is voor die verzorging nodig.

En het duurt geen dertig jaar voordat het krap wordt op de arbeidsmarkt. Sectoren zoals de techniek en de zorg kampen er nu al mee. Over het hele land komen we tot 2016 alleen al 170.000 technici tekort. Hier in Rotterdam is per jaar vraag naar 2100 technische schoolverlaters, het aanbod is 1100.

Personeelstekorten zullen zich ook in uw sector – de detailhandel - voordoen. De komende jaren ontstaan met name tekorten aan vakbekwame verkopers. Dat kost u omzet en winst en kost Nederland economische groei en welvaart.

Hoe kunnen we deze dreigende tekorten aanpakken?

Voor een deel gaat dit vanzelf. Als er minder mensen zijn om te werken leidt dat tot hogere lonen. Ondernemers investeren dan meer in arbeidsbesparende technologieën waardoor zij minder mensen nodig hebben. Maar daarmee zijn de tekorten niet opgelost.

U bent vooral zelf aan zet als het erom gaat voldoende en goed geschoold personeel te hebben en niet met onvervulbare vacatures te blijven zitten. Dat is uw belang. De sleutel daarvoor is dat u uw mensen duurzaam inzetbaar maakt, dat we met elkaar bereiken dat de werknemers dat worden.

Werknemers moeten gezond en fit blijven, hun basiskennis actueel en op peil houden, specifieke vaardigheden verder ontwikkelen, aantrekkelijk blijven voor u, in dezelfde of een andere functie, aantrekkelijk voor andere werkgevers, ook in andere sectoren. U kunt dat stimuleren door uw werknemers aantrekkelijk en afwisselend werk te bieden, waarin zij zich kunnen ontplooien en verantwoordelijkheid kunnen dragen.

Dat werknemers duurzaam inzetbaar blijven is in uw belang, maar in de eerste plaats in hun eigen belang en dus hun eigen verantwoordelijkheid. Het gaat om hun leven, hun toekomst, hun werk en inkomen. U kunt hen faciliteren en stimuleren, maar ook de overheid kan dat. Als de overheid mensen die kunnen werken en voor wie er werk is, een uitkering geeft, als mensen die gaan werken aan het eind van de maand netto minder overhouden dan toen ze nog een uitkering hadden, als slap opgetreden wordt tegen oneigenlijk gebruik en misbruik van sociale voorzieningen, dan staat diezelfde overheid duurzame inzetbaarheid in de weg. Spreekt u ons, politici, hier vooral op aan! In september zijn er weer verkiezingen.

Faciliteren en stimuleren, de overheid draagt daaraan bij met het scheppen van voorwaarden, het stimuleren van goede ontwikkelingen en met het – op dit punt – met elkaar in contact brengen van bedrijven.

We werken mee aan een grootschalig initiatief van MKB Nederland met voorzitter Hans Biesheuvel als stuwende kracht en we hebben ons eigen project Duurzame Inzetbaarheid waarbij we de ervaringen van 100 koploper-bedrijven en instellingen toegankelijk en bruikbaar maken voor alle andere bedrijven en instellingen in ons land. De eerste bijeenkomst met 25 van deze koplopers vond vorige week plaats en was zeer inspirerend.

Er volgen nóg drie bijeenkomsten, een aantal van uw leden is of wordt daarvoor uitgenodigd. En in oktober presenteren we de resultaten. Het doel is de agenda voor de Nederlandse arbeidsmarkt van de toekomst te bepalen: wat zijn succesfactoren? Hoe krijgen we alle werknemers zover dat zij zich inspannen voor hun duurzame inzetbaarheid? We gaan hier vanaf dit najaar brede bekendheid aan geven, ik hoop en ga er ook een beetje van uit dat uw overkoepelende organisaties dat ook zullen doen.

Maar u kunt meer doen om de gevolgen van de vergrijzing voor te zijn en de komende jaren over voldoende en goede werknemers te beschikken. Door ook eens te kijken naar mensen met wat meer afstand tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld vanwege een arbeidshandicap.

Op het ministerie van SZW is onder leiding van staatssecretaris De Krom door een grote groep medewerkers een jaar keihard gewerkt aan een nieuwe wet om de Bijstand, de Wajong en de WSW te combineren, iedereen in de eerste plaats aan te spreken op de werkcapaciteit die hij/zij wel heeft, ze aan het werk te krijgen bij reguliere bedrijven en de loonwaarde die de werkgever kan betalen aan te vullen tot het sociale minimum. Door de kabinetscrisis ligt dit nu tijdelijk stil maar dat hoeft u er zeker niet van te weerhouden om bij de vervulling van vacatures ook nu al te kijken naar mensen met een uitkering die graag willen werken. In de detailhandel hebben bedrijven als Albert Heijn en Jumbo inmiddels positieve ervaring opgedaan met bijvoorbeeld Wajongers. Als je werkgevers spreekt dan hoor je stevast dat Wajongers in de regel toegewijde, serieuze en trouwe werknemers zijn. Zij zijn vrijwel zonder uitzondering trots, loyaal en gemotiveerd om hun werk te doen. En andere werknemers vinden het vaak heel motiverend dat hun baas zijn verantwoordelijkheid neemt.

Nu snap ik dat u huiverig bent om in deze tijd nieuw vast personeel aan te trekken. Stel dat de omzet niet aantrekt. Wat moet u dan? Werkgevers - zeker in de detailhandel met z'n pieken en dalen - hebben behoefte aan flexibiliteit op de arbeidsmarkt. Het lenteakkoord van VVD, CDA, D66, GroenLinks en ChristenUnie bevat afspraken om die flexibiliteit te vergroten door het ontslagrecht aanmerkelijk te versoepelen. Morgen brengen de vijf partijen de details van deze voor ondernemers belangrijke hervorming naar buiten.

Dames en heren, ook in moeilijke tijden kunnen mooie dingen tot stand worden gebracht. En die mooie dingen kunnen betere tijden dan ook weer dichterbij brengen. Overheidsfinanciën op orde, rente laag houden, duurzame inzetbaarheid, mensen met beperkingen aanspreken op wat ze wèl kunnen en dan ook kansen bieden. Zo bereiden we ons voor op de toekomst, in ons land dat hoort bij de top 3 van de wereld voor wat betreft leefklimaat, met het beste pensioenstelsel van de wereld, de gelukkigste kinderen, met bijna de laagste werkloosheid van Europa, een land waar we altijd gericht zijn op verbeteringen en het benutten van kansen. En als ik zeg 'we' dan denk ik in het bijzonder aan u, aan onze ondernemers.

Dank voor uw aandacht.